જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી સુરત

બ્લોક-એ,ત્રીજો માળ, જિલ્લા સેવા સદન-૨ અઠવાલાઈન્સ સુરત- ૩૯૫૦૦૧

- ૦૨૬૧-૨૬૬૨૯૦૨

:- suratdeo@gmail.com web :-www.suratdeo.or

જા.નં.મા-૨/૨૦૨૫/૧૪૧૪ તા.૨૦/૦૨/૨૦૨૫

પ્રતિ,
આચાર્યશ્રી,
પ્રાથમિક,માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ,તમામ
સુરત.જિ.સુરત

આ સામેલ કમિશનરશ્રી શાળાઓની કચેરી,બીજો માળ,વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર,સે-૧૯,ગુ.રા.ગાંધીનગરના તા.૧૯/૦૨/૨૦૨૫ના પરિપત્ર સંદર્ભે જાણ થવા સારુ.

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી
સુરત.જિ.સુરત

બિડાણ :- ઉક્ત પરિપત્રની નકલ

કમિશનર શાળાઓની કચેરી,
બીજો માળ, વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર,
સેક્ટર-૧૯,ગુ.રા.,ગાંધીનગર.
COS/PUR/e-file/276/2025/0528/SECONDARY

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીની કચેરી,
તમામ.

વિષય : દિવ્યાંગજનો માટે યોગ્ય શબ્દપ્રયોગ કરવા બાબત...
સંદર્ભ: શિક્ષણ વિભાગના પત્ર ક્ર:ED/0231/02/2025,તા:૧૧/૦૨/૨૦૨૫

શ્રીમાન,

સવિનય ઉપરોક્ત વિષય અને શિક્ષણ વિભાગના સંદર્ભદર્શિત પત્ર અન્વયે જણાવવાનું કે,ઉક્ત પત્ર સાથે સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના પરિપત્ર ક્રમાંક નં:SJED/MIS/GO/17/2025/ 0216/CHH-1 માં જણાવ્યા મુજબ દિવ્યાંગજનોને સમ્માનપૂર્વક અને ગૌરવપૂર્ણ જીવન જીવવાના અધિકારને ધ્યાનમાં રાખીને સરકારી ડોક્યુમેન્ટસ, યોજનાઓ, કાર્યક્રમોમાં દિવ્યાંગજનો માટે અપંગ/અશક્ત જેવા શબ્દપ્રયોગો ટાળીને પરિપત્ર કરેલ શબ્દપ્રયોગો પ્રયોજવા માટે સૂચન કરવામાં આવેલ છે. જેની સત્વરે અમલવારી કરવા આપ સર્વેને જણાવવામાં આવે છે.

% બિડાણ: ઉપર મુજબ.

નાયબ શિક્ષણ નિયામક
(માધ્યમિક)
કમિશનર શાળાઓની કચેરી
ગુ.રા.,ગાંધીનગર

1016 ૨૧-૨
પરિપત્રિત કરવું
૧૯/૨

૧૯/૨

ignature Not Verified
gned by: Jayeshbhai Mohanbhai
tel
puty Director
te:2025.02.19
:26:18 +5:30

શિક્ષણ વિભાગ
સચિવાલય ,ગાંધીનગર

પ્રતિ,
(૧) કમિશ્નરશ્રી, શાળાઓની કચેરી, વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર,સેકટર-૧૯,ગાંધીનગર
(૨) કમિશ્નરશ્રી, ઉચ્ચ શિક્ષણની કચેરી, બ્લોક નં ૧૨, ડો.જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર
(3) કમિશ્નરશ્રી,મધ્યાહન ભોજન યોજના, વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર,સેકટર-૧૯,ગાંધીનગર
(૪) સચિવશ્રી,માધ્યમિક અને ઉચ્ચ માધ્યમિક બોર્ડસેક્ટર નં ૧૦બી ગાંધીનગર
(૫) નિયામકશ્રી ટેકનીકલ શિક્ષણની કચેરી, બ્લોક-૨/૬ કર્મયોગી ભવન, ગાંધીનગર
(૬) નિયામકશ્રી,પ્રાથમિક શિક્ષણની કચેરી, વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર,સેકટર-૧૯,ગાંધીનગર
(૭) સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટરશ્રી,સર્વ શિક્ષા અભિયાન, સેકટાર-૧૭,ગાંધીનગર.
(૮) નિયામકશ્રી, ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ સેક્ટર નં ૧૨ ગાંધીનગર
(૯) નિયામકશ્રી,ગુજરાત રાજય પાઠ્ય પુસ્તક મંડળ,સેકટર-૧૦,ગાંધીનગર
(૧૦) નિયામકશ્રી,સાક્ષરતા અને નિરંતર શિક્ષણ,ડૉ.જીવરાજમહેતા ભવન,ગાંધીનગર
(૧૧) નિયામકશ્રી, ગુજરાત શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી ભવન,નવરંગપુરા, અમદાવાદ
(૧૨) અધ્યક્ષશ્રી ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, સેક્ટર ૨૧ ગાંધીનગર
(૧૩) નિયામકશ્રી,એન.સી.સી. હનુમાન કેમ્પ, કેન્ટોનમેન્ટ એરીયા,અમદાવાદ
(૧૪) ગુજરાત શૈક્ષણિક સંસ્થા સેવા ટ્રીબ્યુનલ કચેરી, પીઆર ટ્રેનિંગ કોલેજ કેમ્પસ, રાયખડ, ચારરસ્તા, અમદાવાદ-૧.
(૧૫) સેક્શન અધિકારીશ્રી(સર્વે શાખા), શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર

વિષય: દિવ્યાંગજનો માટે યોગ્ય શબ્દપ્રયોગ કરવા બાબત.

શ્રીમાન,

ઉપર્યુકત વિષય પરત્વેના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના પરિપત્ર ક્રમાંક નં. SJED/MIS/GOI/17/2025/0216/CHH-1 નકલ બિડાણ સહિત આ સાથે સામેલ રાખી મોકલી આપતા જણાવવાનું કે, દિવ્યાંગજનોને સમ્માનપૂર્વક અને ગૌરવપૂર્ણ જીવન જીવવાના અધિકારને ધ્યાનમાં રાખીને સરકારી ડોક્યુમેન્ટ્સ, યોજનાઓ, કાર્યક્રમોમાં દિવ્યાંગજનો માટે અપંગ/અશક્ત જેવા શબ્દપ્રયોગો ટાળીને પરિપત્રિત કરેલ શબ્દપ્રયોગો પ્રયોજવા માટે સૂચન કરવામાં આવેલ છે, જે અન્વયે નિયમાનુસારની કાર્યવાહી કરવા વિનંતી છે.

આપનો વિશ્વાસુ

(અંકુરકુમાર ઉપાધ્યાય)
ઉપસચિવ
શિક્ષણ વિભાગ

બિડાણ:ઉપર મુજબ

Signature Not Verified
Signed by:Ankurkumar Upadhyay
Under Secretary
Date: 2025.02.11 13:22:42

File No: ED/TPL/e-file/3/2025/0881/V-2 Co-ordination
Approved By: Under Secretary,V-2 Co-ordination,ED
Open the document in Adobe Acrobat DC to verify the E-sign

દિવ્યાંગજનો માટે યોગ્ય શબ્દપ્રયોગ કરવા બાબત.

ગુજરાત સરકાર

પરિપત્ર ક્રમાંક:- SJED/MIS/GOI/17/2025/0216/CHH-1 Section

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ,

સચિવાલય, ગાંધીનગર

તા. /૦૧/૨૦૨૫

વંચાણે લીધા:-

(૧) ભારત સરકાર, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલયનો તા.૦૯/૧૧/૨૦૨૫ નો પત્ર ક્રમાંક:-R-22033/3/2021-DD-II/V(E-15623).

(૨) The Rights of Persons with Disabilities Act,2016.

(૩) અત્રેના વિભાગનો તા.૦૧/૦૬/૨૦૨૧ નો પરિપત્ર ક્રમાંક:- અપગ/૧૦૨૦૧૬/૬૮૦૬૬/છ.૧

આમુખ:-

સંયુક્ત રાષ્ટ્રના કન્વેશન ઓન ધ રાઇટ ઓફ પબ્લીક વીથ ડીસએબીલીટી (UNCRPD)માં ભારત સહીકર્તા સભ્ય છે તથા તેને અનુસરીને ભારત સરકાર દ્વારા The Rights of Persons with Disabilities act, 2016 અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો છે. આ કાયદા દ્વારા દિવ્યાંગોને સન્માનપૂર્વક અને ગૌરવમય જીવન જીવવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો છે. દિવ્યાંગો માટે વિકલાંગ/અપંગ/અશક્ત વગેરે જેવાં શબ્દોનો ઉપયોગ કરવો એ RPWD Act, 2016 તથા UNCRPD મુજબ વિસંગત તથા અપરાધ છે.

વંચાણે લીધેલ ક્રમ-(૩) પરનાં પરિપત્રથી શારિરીક અશક્ત વ્યક્તિઓ માટે "દિવ્યાંગજન" શબ્દ પ્રયોજવા બાબત તથા યોજનાઓના નામ સુધારવા બાબતે સુચના પરિપત્રિત કરેલ હતી. વંચાણે લીધેલ ક્રમ-(૧) પરના ભારત સરકારના પત્રથી દિવ્યાંગો માટે વિકલાંગ જેવા શબ્દ ન વપરાય તે બાબતે વિશેષ કાળજી લઇ, ડોક્યુમેન્ટ, યોજનાઓ, કાર્યક્રમ વગેરેમાં દિવ્યાંગોનું સન્માન જળવાઇ રહે તે રીતે યોગ્ય શબ્દપ્રયોગ કરવા સૂચના આપેલ છે.

પરિપત્ર:-

પુખ્ત વિચારણાના અંતે વંચાણે લીધેલ ક્રમ-(૧) ના સૂચન મુજબ તથા વંચાણે લીધેલ ક્રમ-(૨) ના કાયદા મુજબ ગુજરાત રાજ્યમાં શારિરીક અશક્ત વ્યક્તિઓ માટે નીચે મુજબનાં શબ્દપ્રયોગ કરવાની સૂચના આથી પરિપત્રિત કરવામાં આવે છે.

"Viklang, Viklangta" ના સ્થાને "Divyangjan, Divyangta, Divyang"

"Disabled" ના સ્થાને "Persons with Disability",

"Mental Retardation" ના સ્થાને "Intellectual Disability" અને

"Deaf and Dumb" ના સ્થાને "Hearing Impaired"

દિવ્યાંગોનો ઉલ્લેખ હોય તેવી વિભાગોની યોજનાઓ દૈનિક અખબાર પત્રો, ડોક્યુમેન્ટ, કાર્યક્રમોમાં ઉપર સુચવ્યા મુજબનાં શબ્દો પ્રયોજવાનાં રહેશે.

આ સુચના વિભાગના સરખા ક્રમાંકની ફાઇલ પર અગ્ર સચિવશ્રી(સા.ન્યા.) ની મળેલ અનુમતિ અન્વયે બહાર પાડવામાં આવે છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે

(ડી.એસ.શર્મા)
નાયબ સચિવ
સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ

પ્રતિ,

- માન. રાજ્યપાલશ્રીના અંગત સચિવશ્રી, ગાંધીનગર. (પત્ર મારફત)
- માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી, સ્વર્ણિમ સંકુલ-૧, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- માન. મંત્રીશ્રી (સા.ન્યા.)ના અંગત સચિવશ્રી, સ્વર્ણિમ સંકુલ-૧, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- માન.રા.ક.મંત્રીશ્રી(સા.ન્યા.) ના અંગત સચિવશ્રી, સ્વર્ણિમ સંકુલ-૨, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- સર્વે મંત્રીશ્રી/ રાજ્ય કક્ષાના મંત્રીશ્રીના અંગત સચિવશ્રીઓ, સ્વર્ણિમ સંકુલ-૧/૨, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- અગ્ર સચિવશ્રી(સા.ન્યા.)ના અંગત સચિવશ્રી, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી/ અગ્ર સચિવશ્રી/ સચિવશ્રીના અંગત સચિવશ્રી સર્વે વિભાગો, સચિવાલય, ગાંધીનગર.

Signature Not Verified
Signed by: D.S.Sharma
Deputy Secretary
Date: 2025.02.03

File No: SJED/MIS/GOI/17/2025/0216/CHH-1 Section
Approved By: Principal Secretary,SJED
Open the document in Adobe Acrobat DC to verify the E-sign